

Stela Gheție

Strada Fizicienilor

STELA GHEȚIE s-a născut în 1962 la București. Între anii 1981 și 1990, a corespondat cu scriitorul britanic Lawrence Durrell, al cărui ultim volum de ficțiune literară, *Quinx*, publicat în 1985, este dedicat (pe atunci) tinerei prietene literare a autorului.

În 1985, Stela Gheție a emigrat în S.U.A., de unde s-a întors în țară în 1996.

A mai locuit în Kenya, India și Germania, unde trăiește în prezent, ca profesor de limbă și literatură engleză.

Începând cu anul 1998, a publicat versuri, proză, traduceri și recenzii de carte străină, ultimele apărând în revista *Adevărul literar și artistic*. A făcut parte din cercul de gândire tradițională *Luceafărul*, condus de Florin Mihăescu (d. 2014) și inspirat de Vasile Lovinescu (d. 1984).

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2019

CUPRINS

Moștenirea.....	5
Muzeu	16
Miercuri seara	30
Manifestarea.....	43
Mama	53
Pantofii roșii	67
Marguerite de Navarre	80
Nea Petrache	94
Miezul nopții.....	105

Coperta: Dan Amza
Redactor: Claudia Drăgănoiu
Tehnoredactor: Dan Amza

Copyright © Stela Gheție, 2019

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHEȚIE, STELA

Strada Fizicienilor : povestiri / Stela Gheție. - București :

Viemca, 2019

ISBN 978-973-645-938-2

8.21.135.1

MOȘTENIREA

Zilele treceau greu în orașul care demult îi devenise străin. Abia aștepta să termine odată treaba începută și să se poată întoarce de unde venise. Moartea prietenului din copilărie îi dăduse destul de furcă, mult mai mult decât amabilitățile și felicitările de Crăciun și Paști pe care le schimbaseră, destul de formal, de-a lungul anilor. Și dintr-odată, mesajul electronic apărut de nicăieri: „Îți leg de suflet...” Așa-i scrisese, folosind formula asta învechită, ridicolă, care-l urmărea ca un blestem: „Îți leg de suflet.” Ce-i lega de suflet? Ce-i poate lega de suflet un mort unui viu? Și ce e sufletul, în orice caz? O mârțoagă de tras poveri?

Cu toate astea, venise. Cu tot progresul științei moderne, i-ar fi fost greu să-și justifice în proprii ochi nepăsarea. Dacă era o telegramă, o scrisoare, o bucată de hârtie, s-ar fi putut pierde, s-ar fi putut rătăci, chiar prin casă scrisorile și bilețelele se rătăcesc și se pierd fără urmă. Dar mesajele electronice nu se pierd și nu se rătăcesc. Comunicarea la distanță a ajuns atât de fidelă, încât oricât ai vrea, nu te poți preface că nu auzi cum țipă copilul ăla cu piciorul smuls de explozia unei mașini-capcană într-un suk din Bagdad. Și Marcel îi scrisese pe adresa lui virtuală, iar după vreo două zile, ca să nu rămână vreo îndoială, îi dăduse și-un mesaj pe telefonul celular.

„Nu mă lăsa, frate.”

Bineînțeles, ar fi putut șterge mesajul cu o simplă apăsare, chiar din greșeală, a unei taste, dar nu l-a lăsat inima. Sau poate că altceva nu l-a lăsat, părerea bună pe

care o avea despre sine, părerea că e totuși un om corect, care își îndeplinește îndatoririle față de semenii, un om politicos, nu un bătăran și un nesimțit cum erau toți.

Vorbele prietenului păreau să conțină un zbugium sincer precum și speranța sinceră că prezența lui aici îi va aduce pacea.

Pacea în lumea de apoi.

„Frate.”

Hoinăriseră împreună pe biciclete la marginea orașului, descopereau lumea, urcau pe munte, înnoptau la cabane, toate lucrurile pe care le fac băieții la 16 ani, de altfel și fetele, când prietenia e regină.

Oare Marcel chiar credea în așa ceva?

Credea, nu credea! Ce știa el până la urmă despre omul ăsta, cu care în ultimii douăzeci de ani schimbase regulat amabilități și felicitări și doar de câteva ori, când întâmplarea îi adusese împreună, stătuse cu adevărat de vorbă mai pe îndelete? Nu știa mai nimic. Și chiar atunci când se întâlneau, fiindcă se știau din copilărie, vorbeau despre trecut și doar în treacăt despre ce erau ei acum și ce griji aveau și ce nevoi. Așa cum se întâmplă între prieteni de demult, amintirile comune acapara conversatia și la urmă se despărțeau bătându-se pe spate, plini de efuziune, dar în realitate fără să fi aflat nimic nou unul despre celălalt.

Și deodată, mesajul. Asta da, era ceva cu totul nou. Și tocmai acum, când noutatea se ivise în sfârșit, o făcea pentru a-și lua adio. Ce poate fi mai înnebunitor decât să ți se spună în același timp de când te-aștept, la revedere?

Își aprinse o țigară. Blestemată țară a neliniștii! Nu mai fuma de zece ani, ducea o viață sănătoasă, mânca legume ecologice și iaurt de capră, bea în fiecare zi o ceașcă de ceai verde și un pahar de vin, dădea pe gât pastile cu polen, își supraveghea consumul de zahăr și

de sare, înota de trei ori pe săptămână, mergea la sală, ce mai, își purta de grijă ca unui templu în care zeii, dar mai ales zeițele, să poată poposi oricând, și uite că, abia venit în țară, recăzuse în obiceiurile proaste ale tinereții. Ce mahala! Nu-i mai rămânea decât să se cupleze cu vreo poamă locală în pantaloni cu sclipici și să o ducă și la mare într-o mașină închiriată, și tacâmul ar fi complet.

În loc să stingă țigara în scrumieră ca un civilizat ce era, o propulsă în jalea de grădină de lângă bloc, făcând să țâșnească de la rădăcina unei tufe gălbejite o pisică. Drept scuză, își chemă în minte scena surprinzătoare din *Vă place Brahms*, când Anthony Perkins vine acasă la Ingrid Bergman în apartamentul ei dichisit dintr-unul din cele mai șic arondismente. Și ce face divina suedeză? Apucă de pe măsuță dita-mai scrumiera de cristal, plină de mucuri de țigări, deschide fereastra de la stradă și o scutură elegant în capul parizienilor.

În timp ce privea așa fără rost după mâța zbughită cu gândul la Ingrid Bergman, în minte îi veni o altă secvență de film, și anume din filmul indian la care se uitase aseară preț de vreo jumătate de ceas, din plictiseală și melancolie. „De ce e iubirea așa cum e? Numai îndrăgostitul și Dumnezeu o știu,” cânta protagonistul, respins de iubita lui oarbă, care îl crezuse mort și era pe cale să se mărite cu prietenul lui cel mai bun. Noroc că acesta, generos, în momentul culminant al complicatei ceremonii, printre lacrimi și dansuri din buric, își sacrifică propria iubire de dragul celor doi. La final, în timp ce îndrăgostiții se priveau adânc în ochi, căci în chip miraculos vederea îi fusese redată frumoasei indience în timp ce el ieșise la o țigară pe balcon, pe ecran a apărut scris cu majuscule, ca un fel de reclamă, **TRUELOVESIMPLYNEVERDIES**. În spațiile cuvintelor, zâmbetul stelelor de la Bollywood avea

ceva batjocoritor, ca la statuile care i-au înspăimântat pe iezuiți cu activitățile lor sexuale explicite și variate de pe frizele templelor din sudul subcontinentului.

Îl trecuseră fiorii. Și dacă era purul adevăr? N-ar fi fost pentru prima oară când misterul existenței i se comunică unui om printr-o cutie de chibrituri sau ceva la fel de ușor de nebagat în seamă.

„Neluțule, îți leg de suflet.”

Neluțu! Numai Marcel îi mai spunea așa, iar el îl lăsa, că prea se cunoșteau de mult. Cu toate că numai a Neluțu nu mai seamănă un om la cincizeci de ani, cu riduri și chelie și cont în bancă și casă de vacanță pe litoralul breton. Îl lăsa fiindcă oricum nu putea să-l împiedice, deși îl călca pe nervi.

Inspiră adânc și apoi expiră puternic, frontal, cu buzele făcute sul. Îi ieși un *ffffuuu* sonor, pe care îl urmă, în șoaptă, cu limba îndărătul dinților de sus, *tui*. Vasăzică reîncepuse și să injure. Perfect.

În clipa aceea, cu capul scos peste balcon, auzi de undeva ca dintr-o mare depărtare, ca din vis, ca dintr-o alta viață, o sonerie. Când nu știi cum sună soneria de la apartamentul în care locuiești, pentru că de fapt nu locuiești ci doar ești cazat în el, n-o recunoști și nici prin cap nu îți trece că pe tine te caută cineva. Poate să sune mult și bine, ca tot degeaba. Cel mult te întrebi ce i-o fi luând atât vecinului să răspundă sau celui care sună, să se plictăsească și să plece. Era un sunet enervant, un țâââââr-țâââââr ruginit care sugera datorii vechi la fondul de rulment sau alte săcăieli administrative de același soi.

Deodată, fără sudură, își dădu seama că era soneria lui și că pe el îl căuta. Fu ca o iluminare și se repezi la ușă.

Pe femeia care aștepta să i se deschidă o chema Aluna. Un nume nu tocmai obișnuit, băgase de seamă domnu' Marcel, în timp ce Aluna îi călca cămășile.

Cum de te-ai ales cu numele ăsta, o întrebuse.

Taica era ciupit oleacă când m-a scris în registrul Stării Civile și-a băgat două piciorușe în loc de unul. A scris u în loc de i. Ei, da' ce-i mare lucru că te cheamă Aluna sau Alina. Tot un drac, u sau i.

Nu e chiar așa, zisese domnuțu'. Nu te cheamă niciodată Aluna doar așa, de florile mărlului. Și dacă te cheamă Argentina sau Baricadă, nu e deloc de florile mărlului.

Domnu' Marcel era simpatic, îi plăcea să mai schimbe o vorbă-două cu ea, în timp ce ea călca rufe sau spăla geamurile. O întreba de câte și mai câte, de satul ei, de neamuri, de răposatul, de fiică-sa. Acuma îi deschise ușa un alt domn și Aluna se opri în prag, neștiind ce să facă.

– Poftim, poftim, o pofti înăuntru domnul cel străin. Mă numesc Ioan Moraru și stau la București numai până ce rezolv treburile lui Marcel.

– Daaa? Mie îmi zice Aluna, vin la domnu' Marcel de două ori pe lună să-i fac curat. Da' ce-a pățit domnuțu'? întrebă ea aruncând o privire în jur.

– Vasăzică dumneata nu știi? Marcel s-a prăpădit. Pe mine m-a rugat să-i pun ordine în ce-a rămas de la el... și-am venit. Dar, te rog, intră. Stai jos, îți aduc un pahar cu apă.

Aluna plângea pe tăcute. Rămăsese prostită în mijlocul bucătăriei și lacrimile îi curgeau șiroaie pe obrajii zbârciți de toate necazurile și grijiile și bucuriile pe care trebuie să le exprime obrajii unui om în șazeci de ani trecuți.

– Domnuțu'! suspina femeia. Da' cum s-o dus așa de repede? Apăi știam eu că îi bolnăvior, că se uscăse de tot, da' chiar așa de rău? Dumnezeu să-l odihnească la loc luminat, la loc cu verdeță, că tare bun om o fost.

Aluna își făcu semnul crucii, adânc, până la buric.

– Nu mi-o fost dat s-aud niciodată din gura lui altceva decât să trăiești, Aluno, și mulțumesc, Aluno, și

numa' vorbă blândă. Și-acu' mata ce vrei să fac? Vrei să fac curat și să-mi arăți ce să strâng, ori n-ai nevoie de ajutor? Casa asta o s-o vindeți ori ce-o să faceți cu ea? Și cu lucrurile lu' domnu' Marcel? Că au rămas multe de la dânsul. Ce-o să faceți?

„Neluțule, îți leg de suflet. Să nu mă lași! Mor curând de o boală oarecare. Dar nu ca să-ți spun asta îndrăznesc a-ți scrie, ci pentru că am nevoie de tine. Vei găsi în atașament un facsimil după procura pe care am întocmit-o pe numele tău, în toată forma avocățească. Tu trebuie să dispui de ce rămâne după mine, tu și numai tu.

Bunurile de care e vorba, dacă vor fi bunuri (de tine depinde), nu sunt cine știe ce, dar într-o țară mai săracă i-ar putea aduce unui om o viață de rentier. Și chiar aici, la noi, cu toată scumpetea și dinamica pieței, un apartament într-un cartier bunicele, căsuța de la țară, mobila, cărțile, colecția mea de vinuri, echipamentul audio de cea mai bună calitate, cele trei tablouri de Strâmbu moștenire de la mama, deși n-a fost un pictor de mâna întâi, cu toate că eu îl consider mult mai mult, iar dragostea pentru femeia din tablouri, o floare sfântă, în sfârșit, le vei vedea și socoti tu pe toate, care fără să fie comoara lui Siegfried, trebuie totuși valorificate și împărțite judicios.

M-am gândit bine înainte să-ți cer asta. Numai în tine am încredere că vei folosi ce am putut păstra nerisipit și numai pe tine te știu destul de aprig să le ții piept verișorilor care, desigur, te vor încolți. Fă ce vrei.”

Să nu înnebunești?

Iar după două zile, prin curier special, îi venise și originalul procurii, cu timbru fiscal și ștampile roșii.

În momentul în care semna de primire, celularul îi piuse. Mesaj.

„Nu mă lăsa, frate. Marcel”

De parcă omul ar fi știut până și clipa în care tinelele plictisit de la DHL urcase cu plicul până la etajul

lui. Precum și faptul că el avea să fie acasă, cu toate că nu era decât ora trei și în mod obișnuit nu era niciodată acasă la ora trei. La ora trei, în mai toate zilele săptămânii, era prin oraș după treburi, ba semna un contract, ba căra o chiuvetă, ba tocmea doi moldoveni pentru un zugrăvit în arondismentul 12. Numai că în vinerea aia îl luase o durere urâtă de măsele și lăsase totul baltă ca să sune la dentist.

Cu falca umflată și creierul zvâcnind, îi răspunsese.

„Am primit plicul, fii liniștit. Nelu”

Semnase Nelu fără să se gândească, nici nu prea putea gândi coerent din cauza durerii care tocmai începuse să-i bată în urechea stângă.

Răsturnase conținutul plicului pe masă, căutând și altceva decât hârtia cu sigiliile care întăresc dorințele unui mort în confruntarea cu dorințele celor vii. Instrucțiuni, sfaturi cel puțin. În loc de asta, pe gresia din bucătărie se rostogolise un pliculeț mai mic, din cel în care se dădeau și poate se mai dau încă mărțișoare fetelor mai drăguțe din clasă, colegelor de la birou și mătușilor nemăritate. Când s-a aplecat după el, măselele îi zvâcnise și mai și. Dar înăuntru era doar un șir de chei petrecute pe un șnur tocit, fără nici o explicație.

Aluna rămăsese cu întrebarea în gură pe fața ei de femeie necăjită, sigur că necăjită, dar faptul că era necăjită nu însemna că nu-și va fi dorind și ea un oarece din cele multe rămase de la domnuțu', nu?

Moraru o privea fix, dar cu mințile în altă parte.

MEUNIERTUDORS

**TONMOULINTONMOULINVATROP
VITE**

MEUNIERTUDORS

**TONMOULINTONMOULINVATROP
FORT**

Așa-i cântase Marcel când se întâlniseră ultima oară în carne și oase, anul trecut, la București, la vernisajul expoziției lui.

Adică Morarule, tu dormi și moara macină.

Fusese unicul comentariu al prietenului din copilărie, rătăcit la sindrofia din parcul Mogoșoaia ca un fulg de nea în toiul verii. Purta treci și fular, deși era Sfântul Ilie. Moraru nu-și mai aducea aminte mare lucru din seara respectivă și de fapt, aproape că uitase de cântecel. Marcel îi strânsese mâna, te felicit sincer, Morarule, făina ți-e de mare soi, băuseră un pahar de vin, după care plecase fiecare la ale lui. Acum că-și aducea aminte cum era îmbrăcat Marcel, îi trecu prin cap că probabil era bolnav de-atunci. Și simțea frigul chiar în miez de iulie, ca o frunză care se îngălbeneste și cade cu mult înainte de sfinții arhangheli, prevestind iarna atotputernică.

Problema, problema adevărată era că moștenirea lui Marcel nu era suficient de serioasă ca să reprezinte o ispită. Atunci ar fi fost ușor. Ar fi vândut repede tot, ar fi luat frumușel toți banii și s-ar fi retras în Antile, ca oricare. Cu toate că și asta era doar o vorbă-n vânt, una din tâmpeniile pe care și le spun tâmpiții, ca să alunge sentimentul neliniștitor că, una peste alta, cu sau fără averi considerabile, mare lucru nu se schimbă. Lucrurile nu se schimbă cu adevărat decât atunci când nu ai chiar nimic. Atunci, da, se schimbă. Dar cine caută de bunăvoie asemenea schimbare? Moraru nu era chiar atât de tâmpit încât să nu-și dea seama că, și dacă ar fi câștigat potul cel mare al Loteriei Naționale, s-ar fi comportat la fel de previzibil ca oricare alt câștigător, fie el camionagiu sau pictor talentat.

Nu e ușor să știi ce să faci cu o moștenire.

Fă ce vrei.

Aluna continua să-l privească.

– Ce lucruri? întrebă.

– Alea din scriin. Nu l-ai deschis?

– Ce scriin?

– Păi ăl de pe săliță. Uitați-l colea, zise Aluna, făcând cei câțiva pași până în holișorul care despărțea sufrageria de baie și deschizând ușa din perete. Moraru nu bănuise altceva decât o simplă debara cu vechituri, ca-n fiecare casă de om.

Cum de nu se uitase înăuntru? Oare nu din asta trăia de douăzeci și câți de ani, la Paris, mulțumesc lui Dumnezeu? Nu era treaba lui, meseria lui, să îndepărteze de prin casele oamenilor semnele trecutului, sau pe cele mai multe, pe cele depășite de veselia vieții, și să le facă de noi? Să facă să se ivească spații generoase din unghere cu păianjeni și să scobească altele, feciorelnice, din cele mai plictisitoare paralelipiede? Să facă liposucție și implanturi pe cărămizi și grinzi și planșee de-o vârstă cu revoluția franceză?

Ce Dumnezeu avea? Ce era cu el? Și la fel ca aseară la filmul indian, un fior îi trecu pe după gât, ca o mână de zăpadă scuturată pe neașteptate dintr-un brad, iarna, în pădure. Mergi și mergi și nu e pic de vânt și niciun om pe o rază de zece kilometri și deodată un pom încearcă să-ți spună ceva. După ușa de la debara, în loc de papuci scâlțiați și cutii de vopsea pe jumătate goale, era într-adevăr un scriin, una din acele mobile greoaie căreia în alte vremuri i se spunea *secrétaire*.

Secrétaire vine de la secret.

Faptul atât de evident îl lovi ca un pumn în stomac.

– N-ai știut de el? Chei aveți?

– Am aici rîndul de chei pe care mi le-a trimis Marcel, mormăi Moraru, care le scosese din buzunar. De la apartament, de la poartă, de la boxă, de la casa lui Marcel de la țară, nu, nu e nici una care să se potrivească.

– Lăsați că sunt aici, stați așa, făcu Aluna împăciuitoare. Am eu un rînd în buzunarul de la halat.